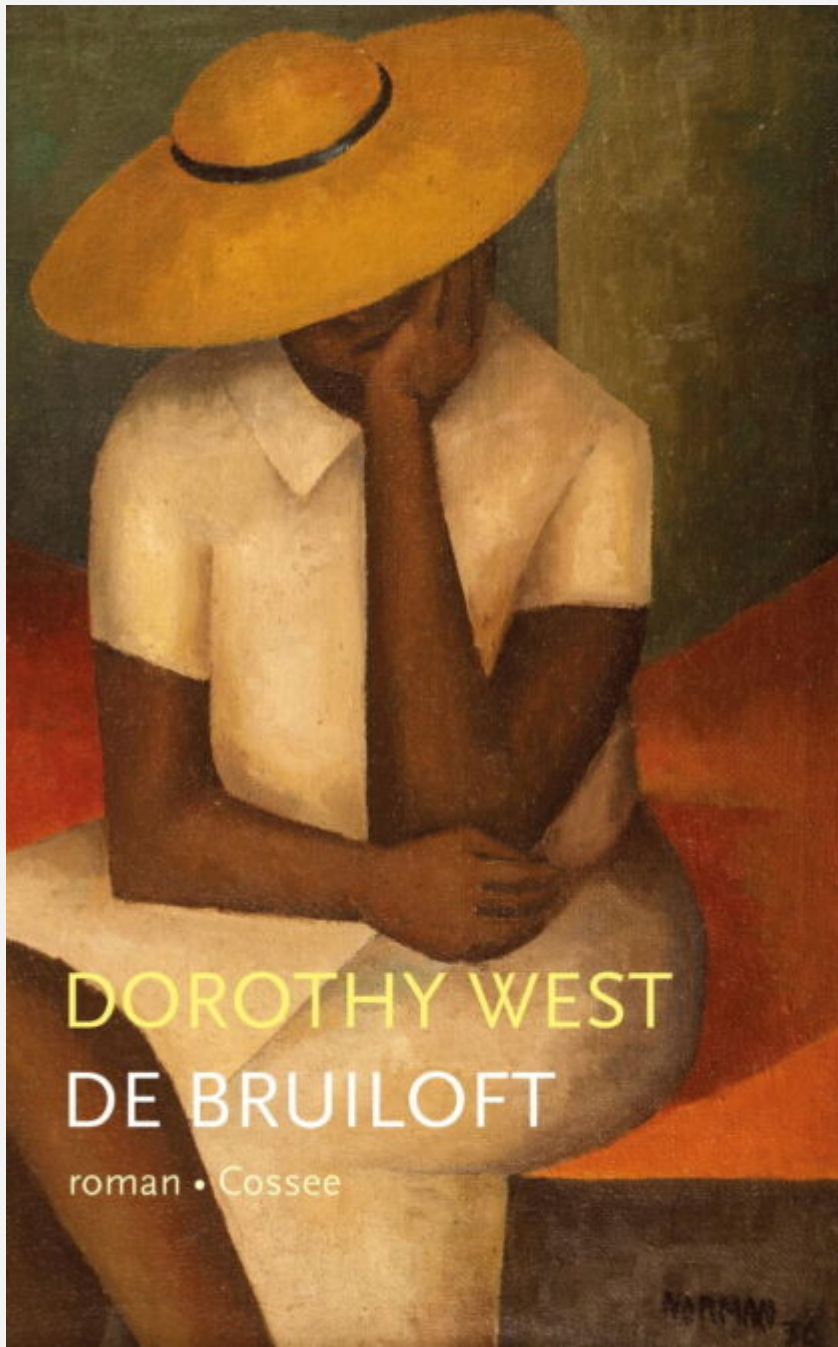

'De Bruiloft' door Dorothy West

Dankzij 'Schwob'* is in 2022 de vertaling verschenen van een meesterwerk, *De Bruiloft*, geschreven door Dorothy West. Zij hoorde bij de Harlem Renaissance, de opleving van de zwarte cultuur in de jaren twintig en dertig in New York. Ze schreef naast haar journalistieke werk maar twee romans. De eerste, *The Living Is Easy*, verscheen in 1948. De tweede schreef ze in 1995 toen ze 88 jaar oud was. *The Wedding* was zo goed dat Oprah Winfrey er een miniserie van maakte met Halle Berry in de hoofdrol.

In een korte opdracht van haar laatste roman zegt Dorothy West: *"Ter nagedachtenis aan mijn redacteur, Jacqueline Kennedy Onassis. Al was er op het oog geen slechter bij elkaar passend paar, toch waren wij perfecte partners."* Jacky Kennedy werkte destijds in dezelfde uitgeverij als Dorothy West, woonde dicht bij haar in de buurt en hielp haar bij het schrijven van dit aan haar opgedragen boek.

In *De Bruiloft* vertelt Dorothy West haar levensgeschiedenis, hoewel haar roman geen autobiografie is. Tegelijkertijd is het een verhaal over de positie van zwarte mensen vanaf de tijd van de afschaffing van de slavernij tot 1953. Blanken hebben een beeld bij 'zwarte mensen', maar ze zijn er in alle kleurschakeringen tot en met mensen met blond haar en blauwe ogen. Dat is iets waar we niet zo vaak bij stilstaan.

Het verhaal speelt zich op één dag in 1953 af, op het eiland Martha's Vineyard bij de kust van Massachusetts, in het 'Ovaal', een vakantiedorp voor welgestelde zwarte Amerikanen. Dorothy West heeft daar zelf meer dan vijftig jaar gewoond en wist dus waar ze het over had. Daar zal een bruiloft plaatsvinden van Shelby Coles, dochter uit een rijke zwarte familie. Met haar blonde haar en blauwe ogen zou ze makkelijk voor een blanke kunnen doorgaan. Haar vader stamt namelijk af van een witte slavenhouder met dominante genen. Haar aanstaande is een blanke jazzmuzikant zonder enig aanzien. In het Ovaal zijn kleur en status van groot belang. Waarom Shelby, die iedereen had kunnen krijgen juist die man heeft gekozen, begrijpt niemand. Heeft ze eigenlijk ooit wel eens gekeken naar zwarte mannen? Wil ze soms voor wit doorgaan?

Haar zus trouwde al eerder met een zwarte man en heeft een zwarte baby. Overgrootmoeder Gram - verkorte vorm van

grandma – raakt die baby niet aan en is zeer gelukkig met Shelby's partnerkeus. Zij leeft nog in de tijd van voor de Burgeroorlog en hoorde bij de aristocratie uit het Zuiden als dochter van een plantagehouder. Door haar ogen zien we de oude houding van blank t.o.v. zwart, maar ook van blank tegenover het nieuwe 'white scum' – blanken die niet van stand zijn – uit het Noorden. Haar dochter trouwde indertijd met een zwarte en bracht zo de 'verkeerde' kleur in haar afstammelingen, wat haar hart gebroken heeft. Gelukkig viel haar kleinkind heel licht uit en dat zal de moeder van Shelby worden. Shelby's vader is ook lichtgekleurd, maar heeft een affaire met een prachtige diepdonkere vrouw. Het zal haar vader zijn die vlak voor zijn dochters huwelijk aan haar vraagt of ze wel de juiste keus maakt.

Shelby maakt daarop een afspraakje met Lute McNeil, een eenvoudige zwarte man die drie dochters bij drie vrouwen heeft en niet bepaald vrouwvriendelijk is maar wel woest aantrekkelijk. Hij heeft Shelby gezien en wil haar hebben. Hoe die ontmoeting afloopt en welke keus Shelby uiteindelijk maakt, weet je als je het boek gelezen hebt.

Dat is het hele verhaal. Tussen de bedrijven door wordt echter de achtergrondgeschiedenis van de diverse familieleden over vijf generaties beschreven, vanaf de afschaffing van de slavernij. Daardoor komen alle personages veel gedetailleerder tot leven en ga je veel meer begrijpen van de merkwaardige verhoudingen tussen blank en zwart en zwart onderling. Je kunt alleen maar diep respect krijgen voor het doorzettingsvermogen van al diegenen die zich ontworstelden aan hun ondergeschikte positie en mee gingen tellen als de volwaardige mensen die ze altijd al waren, maar niet in ieders ogen. Het meest aangrijpend is een terugblik in het leven van de toen 6-jarige Shelby. Ze verdwaalde en kwam in een witte buurt terecht. Ze werd pas na een dag gevonden omdat het bericht was uitgegaan dat er een zwart meisje zoek was. Niemand zocht een blond meisje, totdat een vrouw, die toch wel verdacht veel in Shelby herkende uit de beschrijving van het vermiste kind, de in haar ogen idiote vraag stelt: "Ben jij zwart?" Maar Shelby weet het antwoord niet. Eenmaal weer thuisgekomen stelt ze de vraag aan Gram. Die bevestigt dat ze zwart is en daar is Shelby erg gelukkig mee. Nu weet ze bij wie ze hoort.

Haar zus formuleert het iets anders: "Als ik in mijn arm knijp, voel ik me niet zwart. Ik voel gewoon dat het pijn doet. Misschien is dat wel wat zwart-zijn voor de meesten van ons betekent: je voelt dat het pijn doet." Wat verderop in het verhaal zegt ze: "Mensen die je kent zie je niet als wit tenzij ze je eraan herinneren, net zomin als jij jezelf als zwart ziet tenzij iemand die wit is je eraan herinnert."

Uit al die verhalen over mensen die aanvankelijk niet eens een naam hebben, maar die bijvoorbeeld Preacher, het boternoten meisje, de ebbenhouten vrouw of de schooljuffrouw worden genoemd omdat ze nog geen eigen identiteit hebben, komt een veelkleurig beeld naar voren van worstelen met de tijdsgeest en de maatschappij die uiteindelijk mensen gaat voortbrengen die gezien worden en er mogen zijn.

In zulke mooie zinnen dat je ze vaak meteen opnieuw wilt lezen, met prachtige beeldspraak, maar soms ook ineens fel en hard of sarcastisch schrijft Dorothy West haar verhaal over racisme en rangen en standen. Zonder enige sentimentaliteit of verbloeming van de realiteit laat ze haar personages hun levens leiden en hun inzichten groeien, tegen de klippen op. Haar slotconclusie – "Kleur was het criterium niet, dat was liefde" – lijkt clichématig, maar het is de enig mogelijke conclusie.

De Bruiloft is een roman die wakker schudt.

Uitgeverij   Cossee, 2022

Pagina's   268

Vertaald   uit het Engels door Anna Helmers – Dieleman (*The Wedding*; 1995)

ISBN   978 9464 520 668

Recensie door Janny Wildemast, augustus 2023

- *De Bruiloft* is een zgn. Schwob boek. Marcel Schwob (1867-1905) was Frans schrijver en vertaler. Hij was een spil in de literaire salons van zijn tijd. Daarom is hij de inspiratie voor het initiatief Schwob – nieuwsgierig naar literatuur uit alle windstreken. De doelstelling van Schwob komt er in het kort op neer dat vergeten of onontdekte boeken, oorspronkelijk tussen 1880 en 1980 gepubliceerd, weer onder de aandacht komen.

Met dit initiatief wil het Nederlands Letterenfonds de nieuwsgierigheid naar vertaalde literatuur verbreden en de kwaliteit en diversiteit van de literatuur in Nederlandse vertaling stimuleren.